

בעז נוי: בקצה הלילה (יש יום חדש)

07.06.25 - 24.04.25

אוצרת: מיה פרנקל טנא

הביקור בתערוכה מתחיל בחלל הפרויקטים (רוזי), שממוקם בכניסה לגלריה. ההצבה בחדר הקטן חותמת פרק נוסף בעשייה הציורית של בעז נוי, ששיאו בתערוכת היחיד ובספר **שומר הגן**. כתמיד אצל נוי, סיום תקופה אחת הוא ראשיתה של אחרת, מרגשת לא פחות. המדיום והמסורת שבתוכה הוא פועל נשארו כשהיו – צבעי שמן על בד פשתן מתוח; גם הנושאים ומקורות ההשראה דומים – חיפה, תל אביב וירושלים, שלוש ערים שבמובנים רבים מהוות עבורו בית. החידוש, אם כן, מצוי בשפת הציור ובהלך הרוח שהיא מייצגת. המרחב האורבני נמצא בתנועה מתמדת. מקומות מוכרים נעלמים, אחרים מתגלים, לרוב בדרך מקרה. פניה הרבות של העיר נחשפות באזורים ובזמנים שונים, לאורך היום והלילה. בסרט *In Bruges* (McDonagh, 2008) נשלחים שני מתנקשים "לנפוש" בעיר האפרורית שבמערב בלגיה. באחד הטיולים הרגליים הם מגיעים למגדל פעמונים שמשקיף על העיר כולה. דיאלוג קצר בין קן המבוגר וריי הצעיר מעיד על פער הדורות והגישות ביניהם. קן: "אתה עולה למעלה? ריי: "מה יש שם?" קן: "נוף". ריי: "נוף של מה? נוף של פה למטה? אני יכול לראות את זה מכאן."¹

הבחירה להתבונן בעיר מלמטה היא גם נקודת המבט המועדפת על נוי. הוא אינו מתעניין בנוף מרהיב ממעוף הציפור או בקורקיע אייקוני. להיפך, העיר של מטה היא זו שמרתקת ומרגשת אותו, וברחובותיה וגניה הוא מפנה את מבטו לרגעים שגרתיים, אזוטרניים לכאורה; פריחת אזדרכת בין בניינים ברחוב תל אביבי צדדי; גינה קהילתית מטופחת, חבויה בסמטה ירושלמית. העיר בציוריו מתפרקת לסך חלקיה – קיר של בית, אור בחלון דירה, עץ אורן, גינה ציבורית, גג רעפים. דווקא הסתמיות (כביכול) של נושאי הציור מאפשרת לחוויה הסובייקטיבית ולתחושותיו הפנימיות לעבור אל הבד במלוא עוצמתן. פרספקטיבות הרמוניות וקומפוזיציות מאוזנות מפנות את מקומן למבע מופשט ואקספרסיבי. לפיכך, הציורים בתערוכה מאופיינים בצבעוניות עזה וקונטרסטית ובריבוי של סימנים, קווים, חריטות, שריטות וגרירות של צבע. אלו מבטאים אמירה משמעותית ועצמאית ומסרבים להיטמע בהרמוניה הציורית. בסרטים מז'אנר 'סימפונייה עירונית' מתוארים חיי היומיום של העיר המודרנית ותושביה, תוך כדי חקירת המקצבים ותנועת האנשים החיים בה. הזמן הוא מוטיב מרכזי בסרטים אלה והוא מיוצג במבנה הטמפורלי שמתאר יום בחייה של עיר – מבוקר עד לילה, מזריחה עד שקיעה.² בתערוכה הנוכחית בולטת במיוחד חלוקה בין ציורי יום לציורי לילה. בלילה העיר 'נראית' פחות ו'מורגשת' יותר. מבנים ואובייקטים מונומנטליים שבולטים באור יום נמוגים בחשיכה. אחרים מתגלים באור דרמטי וקונטרסטי של פנסים רבי-עוצמה. רעשי הרקע של העיר הפעלתנית מתעמעמים ובתוך כך מתגברים עוצמת הרגש והתחושות הפנימיות. בקצה הלילה, עם שוך מופע הזיקוקין או אולי אימת החשכה, מחכה יום חדש. במציאות חיינו העכשווית אין זו בהכרח נחמה.

¹ ד"ר הכט, "מה שרואים מכאן, לא רואים מפה: מרחב סובייקטיבי בעין התייר בברז'ו' *המבט*, "גליליות 01, עמ' 114.
² אחד הסרטים המוכרים בז'אנר זה הוא *ברלין: סימפונייה של עיר*, וולטר רוטמן, 1927; אורי לוין, "סרטי הסימפונייה העירונית: מקצבי הגלובוס ותפישת הזמן", *גליליות 01*, עמ' 61.